BIBLIOTECA NACIONAL MADRID

41-4

R. 10408

© Biblioteca Nacional de España

HYPRA.

CIVITAS Hyprana, in occiduo Flandriarum tractu constituta: à Septentrione 160. circiter stadijs distantem habet Oceanum Germanicum. A meridie verò stadijs 48. flumen Lisam: quorum vsu & oportuna commoditate variæ à concurrentibus mercatoribus exercentur nundinationes, omnibusque ad communem victum commodis & necessarijs abundè suppeditatis fruitur. Ob gentis autem Flandricæ prioribus sæculis, aut ruditatem, aut scriptorum penuriam, tum quod hæc loca præsertim maritima, olim inculta fuisse credantur: partim quod antea, quàm Flandri miranda industria cum mari pugnantes obices, clausträque seu cataractas Oceano obiecerunt, legemque ipsi imponentes, suis littoribus coneluserunt, omnia latè æstu marino, certis horis perfundebantur: partim quòd olim diuersorum examina populorum, vt puta, Hunnorum, Vandalorum, Gothorum, Nordmannorum, Danorum, Cymbrorum, Saxonum, Alanorum, aliorum ex alta Septentrione, alijs alijsque temporibus subinde erumpentia, hæc, aliaque Flandriarum loca, primo impetui & excursui obnoxia, barbarica quadam crudelitate in solitudinem redegerunt. Atque hinc factum est, vt de huius tam insignis & præclaræ ciuitatis antiquitate aut ipsius conditore, omnia obscuriora sint difficilioraque, quàm vt certi aliquid in medium afferri possit. Hoc pro comperto habemus, circa annum 1100. cœnobium Canonicorum Regularium D. Augustini ordinis, hoc in loco fuisse institutum atque quam modo vocamus Hypram olim Hypretum nominatum. Cuius rei fidem facit quædam Decretalis Georgij Papæ, non. tit. De alienatione iudicij, c. ex parte. Deinde hoc, certo constat. Ferrandum Flandrorum Comitem Francorum armis Duaco & Insulis, alijsque vrbibus profligatum, & ad interiora Flandriæ compulsum, Hypram, velut commodam belli sedem, sibi delegisse, eamque amplissimis fossis, firmissimisque propugnaculis ad Gallorum impetum hoc loco frangendum sistendumque, muniuisse, qua seruata, Flandriam sibi seruatam persuadebat. Eius enim late patent limites ac iurisdictio. Multis autem etiam si vltra 90. stadia circulum non extenderis, innumerabilibus pagis, vicisque circumsepta concluditur: in quibus tanta populorũ feruet vis ac copia, vt ab eo, qui nõ viderit res, credi non possit. Multi enim & varij in his pagi sunt, qui 2000. 3000. & 4000. & plura hominum quos vocamus Comitantes continẽt, tantaque plebis multitudine, splendore, numeroque ædificiorum, veram vrbis faciem habeant, vt his ornamentis, multas muro vallatas vrbeis, easque alioqui famatas longè superent Qui ferè omnes lanificio aut agriculturæ diligentem impendunt curam & operam: tantæque adeò sunt diligentiæ, vt ab ijs eatur in terræ viscera: quibusque suos stercorent, innouent & emendent campos, magno sudore cretaceam quandam effodiunt terram, quam Plinius in naturalis Historiæ libro Margam suo tempore ab indigenis vocitatam (quod nomen etiam hodie retinuit, atque in Belgis 27. margarum genera, quibus coloni suos pastinabant feracioresque cogebant esse agros) libr. 17. capite 8. latissimè describit. Quare omnis comprimis ager optimi ferax est tritici, hordei, præterea auenæ, fabæ, pisi, viciæ, lini, lupuli, rapi, brassicarum à M. Varrone tantoperè laudatarum, aliarumque frugum: bonam coloni faciunt sementem, ex lini rapique semine copiosum exprimunt oleum, pullis gallinaceis, caponibusque, qui alijs nationibus sua magnitudine admirationi sunt, equis robore & animo præstantibus, belloque grauis armaturæ equitibus vtilissimis, inuictissimisque, equabus verò labori fortiter ferendo aptissimis, gregibusque magnarum ouium fœtura multiplici, Regio fœcundissima, boum vaccarumque nutrix optima: pressi casei, niuei lactis, pinguisque butyri abundantissima, vsque adeò, vt hebdomatim diebus verò Sabbathi magno numero cõfluxuque hominum Atrebates, Artesij, Hannonij, Cameracenates hinc sua esculenta comparent. Denique vt finem his faciam, ager est torrentibus & riuulis lætus, innumeris diues & amœnus pascuis, nemoribusque, cæduis, arbustis, dumisque suauissimis, altis arboribus, varijsque pomorum generibus, magna cura & opere consitus. Vina verò tum Francica, tum Germanica, tum Hispanica, nouo denique orbe nata fluuiorum rex magnusque pater abundè subministrat Oceanus, vt in hac regione nihil eorum desiderare possis, quibus tantoperè & meritò laudat, & in cœlum vsque extollit suam Virgilius Italiam, vt non iniuria Maroni occinere possimus: Laudibus Italiæ iam certet Flandria diues. Quo pacto autem nauigio huc omnia commodè afferantur, restat vt dicamus. Torrens quidam Hypra nomine, qui loco nomen dedisse putatur, panno tingendo admodum vtilis, mediam præterlabitur vrbem: is cum sit exiguus, mira tamen industria cataractis varijs interiectis, factus est magno labore sumptuque nauigabilis, nec hæ cataractæ aliarum more nauibus transitum patefacturæ aperiuntur, sed clausæ manent perpetuo atq; decliuo in longum deducto, qua aquæ decurrunt tergo, ergatis, cochleis, orbibus, machinisq; tractorijs totæ naues mercibus oneratæ, exiguo minus quàm centum halecum cupas, seu vasa continentes, magna vi, in superiorem attrahuntur alueum, aut inferiorem præcipites aguntur, nauigijs nihil inde incõmodi patientibus, Flandrica ingenia hac in re mirentur & stupeant meritò, cũ Vegetio Euclides & Archimedes. Quod si ficca incidens æstas nauigationem destituat, plena luna magni maris aperiuntur cataractæ, æstusque marinus breui spatio totum per 90. aut 1000. stadia alueum fossilem complet, clausträque æquoreis conclusis interceptus & Hyprensibus seruire iussus Oceanus torrentem denuò nauigabilem efficit, quid non vbi intendere humana potest industria? quid non mortalia pectora cogit auari mercatoris auri sacra fames? Hypra itaque tertium Flandriæ membrum solo felix & fœcunda, mercimonijs diues, opere & natura loci, ciuiumque virtute ciuitas est munitissima, quod hinc liquet, quod anno 1383. Anglis vrbem continua trium ferè mensium obsidione prementibus & varijs insultibus fortiter vrgentibus re infecta inglorij tandem discesserint. Ciuibus propria sua suburbia, quæ erant amplissima, incendio consumentibus, ne hosti auxilio & solatio essent, suamque Hypram, strenuè fortissimeque defendentibus, à Ioanne Oultre, bellico equestris ordinis viro, tunc temporis Burggrauio seu Castellano, populique Capitaneo, ad bene fortiterque pro focis & aris pugnãdum animatis. Administratur autem Hyprensiũ Resp. more aliorum oppidorum Flandriæ, per priuilegia, vsusque & consuetudines. Magistratus habet trinos, Prętorẽ summũ ac Prætorẽ portanũ, & Scultetũ à Burggrauio constitutũ. Constat & horum Senatus ex Aduocato & Scabinis (quos vocant) tredecim, ijque ad morem aliarum ciuitatum creantur annui. Item Burggrauium seu Castellanum habet & Municipalem domum quam Castellaniam nominant, quæ prima est septem aliarum Flandriæ occiduæ. Huius iurisdictio latè patet, domum habet egregiam amplissimamque, foro coniunctam, in qua causæ forenses, iudiciaque popularium Castellaniæ subiectorum tractantur deciduntur que. Ciuitas verò domum habet ciuicam foro expositam, structura & admirabili longitudine amplitudineque, & turri quadra altissima insignem, quam indigenæ Hallas vocant, in qua (dictu incredibile) nullæ aranearum telæ pensiles, ne araneus quidam vllus sit visus vnquam. Quidam natiuæ trabium proprietati id tribuunt: qui autem rem Physicè magis penitiusque rimantur, totam hanc lignorum trabiumque molem ex Dania Norduuegiaque mari iniectam, salsoque innantem Oceano Hypras pertractam, marinaque salsugine maceratam, corruptioni putredinique factam esse nullo modo obnoxiam disputant. In hac eadem bis per annum celebres & magnæ fiunt nundinationes, præsertim in lanificio, cuius vt cæteri penè omnes Flandri semper fuit studiosissima, quæ non modò domestica, verum etiam ab Hispanis, Anglis, & Scotis, Oceano mari aduecta vtitur lana, quam in varios pannos conflatam, & miro artificio alijs atque alijs, qui desiderari possint, coloribus infectam, tinctamque, in omnes orbis prouincias peregrini efferunt & distrahunt mercatores. Populi autem religiosa pietas ex ædium sacrarum splendore & magnificentia, magnarum turrium mole ornatarum ac procul conspicuarum, colligi possit. Sex habet parœcias, multa hominum frequentia celebres: Item quatuor monasteria, quatuor mendicantium ordinibus consecrata, præter alia multa tum virorum, tum virginum, tum pauperum cœnobia & xenodochia. Inter quæ omnia facilè longoq; interuallo primas tenet templum monasteriumque D. Martino Augustinoque sacrum. Namque vt hic & huius domus diuitias, templique magnitudinem opere lapideo, testudineque concamerata pulchritudinem taceamus, hoc habet peculiare, quod sede Episcopali ex Morinorum ruina huc deductam ad inuictissimi Regis Hispaniarum Flandriarumque Comitis Philippi secundi preces, per summum pontificem Pium quartum, Anno 1562. fuerit decorata. Primus ex commendatione Regia Martinus Rythouius, ob suam per vtramque Germaniam prædicatam longè lateque piam eruditionem, eruditamque pietatem, Episcopus institutus, qui ardenti desiderio, indefessoque labore, vt bonum Episcopum atque pastorem decet, magna cum suorum gratia, beneuolentia & pace, deuia reducere, collapsa redigere, laxata consolidare, pinguia custodire stantia, confirmare benè & fœliciter incœpit indies fœliciter pergat, & in ædificationem suorum, & laudem Dei, cui omnis honos & gloria, optimè fœlicissimeque perficiat.

© Biblioteca Nacional de España